

民族文字出版
专项资金资助项目

壮族典籍译丛

FWEN LIZSIJ BAEUQROXDOH

Cuengh—Gun—Yinniz Doiqciuq

布洛陀史诗

| 壮-汉-印尼对照 |

Epos Baeuqroxdoh

Bahasa Zhuang/Bahasa Mandarin/Bahasa Indonesia

Vahyinniz Fanhoiz/ Yangz Yenyi

Sawcuengh Sawgun Bienhoiz/ Banh Gizyuz Nungz Gvanbinj

Hanz Gyahgez Cangh Cwnghyez Hij Yaujmingz

印度尼西亚语翻译 / 杨砚寓

壮汉文本编译 / 潘其旭 农冠品 韩家权

张增业 许晓明

Penerjemah Bahasa Indonesia/ Yang Yanyu

Penerjemah Bahasa Zhuang ke Bahasa Mandarin/ Pan Qixu

Nong Guanpin Han Jiaquan Zhang Zengye

Xu Xiaoming

Gvangjsih Yinzminz Cuzbanjse

广西人民出版社

Penerbit Rakyat Guangxi

民族文字出版
专项资金资助项目

壮族典籍译丛

FWEN LIZSIJ BAEUQROXDOH

Cuengh—Gun—Yinniz Doiqciuq

布洛陀史诗

| 壮—汉—印尼对照 |

Epos Baeuqroxdoh

Bahasa Zhuang/Bahasa Mandarin/Bahasa Indonesia

Vahyinniz Fanhoiz/ Yangz Yenyi

Sawcuengh Sawgun Bienhoiz/ Banh Gizyuz Nungz Gvanbinj

Hanz Gyahgenz Cangh Cwnghyez Hij Yaujmingz

印度尼西亚语翻译 / 杨砚寓

壮汉文本编译 / 潘其旭 农冠品 韩家权

张增业 许晓明

Penerjemah Bahasa Indonesia/ Yang Yanyu

Penerjemah Bahasa Zhuang ke Bahasa Mandarin/ Pan Qixu

Nong Guanpin Han Jiaquan Zhang Zengye

Xu Xiaoming

Gvangsih Yinzminz Cuzbanjse

 广西人民出版社

Penerbit Rakyat Guangxi

图书在版编目(CIP)数据

布洛陀史诗：壮汉印尼对照 / 杨砚寓印度尼西亚语
翻译；潘其旭等壮汉文本编译. — 南宁：广西人民出版
社，2018.6

(壮族典籍译丛)

ISBN 978-7-219-10680-8

I. ①布… II. ①杨… ②潘… III. ①壮族—史诗—
中国—壮语、汉语、印度尼西亚语 IV. ①I222.7

中国版本图书馆CIP数据核字(2018)第178712号

总策划：韦鸿学

监制：赵彦红

策划：韩绿林

责任编辑：张雪芹

责任校对：寇晓暘

装帧设计：刘 凇

布洛陀史诗(壮-汉-印尼对照)

BULUOTUO SHISHI (ZHUANG-HAN-YINNI DUIZHAO)

出版发行 广西人民出版社

社 址 广西南宁市桂春路6号

邮 编 530021

印 刷 广西民族印刷包装集团有限公司

开 本 787mm×1092mm 1/16

印 张 19.25

字 数 300千字

版 次 2018年6月 第1版

印 次 2018年6月 第1次印刷

书 号 ISBN 978-7-219-10680-8

定 价 400.00元

版权所有 翻印必究

Baeuqroxdoh vwnzva dwg gij cujyau daegcwng Bouxcuengh vwnzva ndaw de cungj ndeu, ndawde 《Fwen Lizsij Baeuqroxdoh》 dwg gij neiyungz haedsim Baeuqroxdoh vwnzva, de caeuq gojgaeqfangz Baeuqroxdoh、saenqyiengj ndawbiengz Baeuqroxdoh、fwen Baeuqroxdoh daengj doengzcaez gapbaenz vwnzva dijhi Baeuqroxdoh, gij neihanz fungfouq, hingzik lai yiengh de bwhmiz lizsij gyaciz、vwnzva gyaciz caeuq yozsuz gyaciz gig youqgaenj, gaenh bi daeuj cugciemh bienqbaenz aen lingjyiz vunlai gvansim Cuenghhag yenzgiu ndeu. Baeuqroxdoh vwnzva doiq cingqdeng nyinhrox Bouxcuengh cienzdoengj vwnzva, nyinhrox gij gwzgiz Cunghvaz Minzczuz lai yiengh gapbaenz cingjdae vwnzva, bwhmiz yi yi youqgaenj raixcaix.

《Fwen Lizsij Baeuqroxdoh》 dangguh gij neiyungz haedsim Baeuqroxdoh vwnzva, gij gaiqdaik seiqdaih riuzcienz、cienzswnj de cujyau dwg moping Bouxcuengh, Vahcuengh heuh de guh “sawmo”, couhdwg “gij sawging bouxmo sawjyungh” — cungj sawgeq Bouxcuengh yungh Sawndip causij、

geiqloeg Bouxcuengh yinzwnz cojcoeng Baeuqroxdoh saenqyiengj neix. Ginggvaq buenq aen sigij diucaz yenzgiu fatyienh, gij faenbough ranghdieg riuzcienz moging Baeuqroxdoh cujyau caebcomz youq Gvangjsih Bwzswz Si dieg Lungzlinz、Sihlinz、Denzlinz、Nazboh、Yougyangh Gih、Denzyangz、Denzdungh、Bingzgoj caeuq Hozciz Si dieg Dunghlanz、Bahmaj、Dava、Duh’anh nem Yinznanz Swngj Vwnzsanh Bouxcuengh Myauzczuz Swcicouh Funingz、Gvangjnanz、Giuhbwz、Sihcou Mazlizboh daengj yienh gih gvangqlangh Mbanjcuengh, soqliengh lai raixcaix, gag baenz dijhi, banjbonj dingzlai dwg bonjsawcau. Dangqnaj gaenq fatyienh bonjsawcau ceiq caeux haenx liz seizneix miz 400 lai bi.

《Fwen Lizensij Baeuqroxdoh》dwg bien fwen ciuhgeq hopheux gak loih yizsiz cizdij cauhsij gij saenqyiengj ndawbiengz Baeuqroxdoh, gij cungsim neiyungz de ndaej gyaebgyonj baenz 16 cihsaw, couhdwg hai mbwn cauh deih、cauhguh doenghyiengh、anbaiz gonqlaeng、guenjleix aenbiengz, neix hix dwg caebcomz daejyienh le Baeuqroxdoh vwnzva. Biengjhai gij neihsanz laegdaeuq fwen gawq Sawndip ciuhgeq hangz dem hangz, fuk dem fuk lizensij dozveh Baeuqroxdoh hai mbwn cauh deih、vat dah hai mieng, daiqlingx cojgoeng Bouxcuengh vuet oen raemj cah gajcauh swyenz、dajcauh saedceij、yinxlingx cungqvunz yiengq ndei yiengq sienh haenx seizneix couh baijlied youq dangqnaj raeuz, veh ok diuz dem diuz rizroen lizensij Bouxcuengh daj nyieg iq cugciemh daengz hungloet、daj luenhyabyab daengz miz diuz miz leix、daj moengzloengz byaij coh vwnzmingz, cimq yinh le gij ciengzgingj dajguh ndwenngoengz Lingjnamz fungcingz、heiqsik Mbanjcuengh noengznwd, hawj vunz maez liux.

《Fwen Lizsij Baeuqroxdoh》yungh daihliengh bienfuk haenhciengq Baeuqroxdoh. De hai mbwn cauh deih, cauhguh doenghyiengh, giengzdiuh gannanz haenqguh, gaenx guh bienq fouq; de swnh'wngq swyenz、gingqlau swyenz, cangdauj vunz mbwn hab'it, aeu de miz hanhdoh, vunz caeuq swyenz huzndei caemhyouq; de cingdoeng bak saeh, gig roxyiuj gij haemzhoj ndawbiengz, cawjcieng sim'angq bae bang vunz, vih beksingq cauhfuk; de anbaiz gonqlaeng, ceihdinh lwnzleix, gvidingh gij gvicaek bouboux aeu ciuqsouj haenx, aenbiengz ancienz mbouj luenh, lajmbwn an'onj;de diuzgaij gij doxceng cungqvunz, gaemguenj goengbingz cingqheiq, gienq nai cungqvunz gveng yak cienz sienh, lauxsaed soujsaenq; de cauhdingh cihsaw, cienzboq vwnzmingz, iugouz cungqvunz ciuqsouj cojcoeng dingh'ok haenx, hengzguh gingq bouboux gyaез lwgnyez、ranz doxhuz fanhsaeh hwng daengj cienzdoengj meijdwz .

Dawz 《Fwen Lizsij Baeuqroxdoh》bonj sawgeq Boubcuengh hamzmiz “caen sienh gyaеu” neix yiengq seiqgyaiq hoizok gaisau cienzboq, sienmingz yienh'ok “gak minzczuz fatyiengz gijndei bonjfaenh, hagsib gijndei boubwnq, doengzcaez bauyungz gijndei” cungj lai yiengh vwnzva caeuq lai saekcaij seiqgyaiq, dwg swnh'wngq aen lizsij ciuzlouz caeuq seizdaih baeyiengz gak minzczuz vwnzva gyaulouz nem doiqvah. Guengjsae dangguh aen canloз cihdenj diuz roenhung gozci Cungguck najcoh Dunghmungz、ranghdieg Saenamz Cungnamz hailangh hwngfat moq nem aen monzhoh youqgaenj “rangh ndeu roen ndeu” ndaej doxciep ndei, caeuq Dunghmungz guekgya byaraemx doxlienx, sibgvenq fungcingz doxdoengz,

vunz caeuq vunz doxgyaez doxndei, cingzngeih goek laeg riuz gyae. Miz

gij bingzgyaq ndei youq gizneix le, raeuz maqmuengh yungh 《Fwen Lizensij Baeuqroxdoh》guh giuz yiengq Dunghmungz guekgya hoizok gaisau gyaulouz, gyalæg gij cingzgeih cienздоengj Cungguk—Dunghmungz, coicaenh gij vueddoengh ginghmou caeuq vwnzva gyaulouz Cungguk—Dunghmungz haeujlaeg hwngfat.

布洛陀文化是壮族文化的主要特征之一，其中《布洛陀史诗》是布洛陀文化的核心内容，它与布洛陀神话、布洛陀民间信仰、布洛陀歌谣等共同构成布洛陀文化体系，其内涵丰富，形式多样，具有重要的历史价值、文化价值和学术价值，近年来逐渐成为壮学研究的热点领域。布洛陀文化对正确认识壮族传统文化，认识中华民族多元一体文化格局，具有重要意义。

作为布洛陀文化核心内容的《布洛陀史诗》，它世代流传、传承的载体主要是壮族麽经，壮语称为“sawmo”，即“布麽使用的经书”——一种用古壮字誊抄、记录壮族人文始祖布洛陀信仰的壮族典籍。经过近半个世纪的调查发现，布洛陀麽经流传分布的区域主要集中在广西百色市的隆林、西林、田林、那坡、右江区、田阳、田东、平果和河池市的东兰、巴马、大化、都安以及云南省文山壮族苗族自治州的富宁、广南、丘北、西畴、麻栗坡等县区的广大壮族村寨，数量可观，自成体系，版本基本为抄本。目前已发现的最早抄本距今有 400 多年。

《布洛陀史诗》是围绕布洛陀民间信仰的各类仪式集体创作的古老诗篇，它的中心内容可以概括为 16 个字，即开天辟地、创造万物、安排秩序、管理社会，这也是布洛陀文化的集中体现。揭开一行行古老的古壮字诗句的深邃内涵，一幅幅布洛陀开天辟地、挖河开渠，带领壮族先民披荆斩棘

改造自然、创造生活、引领大众向上向善的历史画卷展现在我们面前，勾勒出一条条壮族从弱小逐渐壮大、从混乱到有序、从蒙昧走向文明的历史轨迹，浸润着浓郁岭南风情、壮乡气息的生产生活场景似春风拂面，令人陶醉。

《布洛陀史诗》用大量的篇幅唱颂布洛陀。他开天辟地，创造万物，强调艰苦奋斗，勤劳致富；他顺应自然、敬畏自然，倡导天人合一，取之有度，人与自然是和谐相处；他精通百事，善解人间疾苦，主张助人为乐，为百姓造福；他安排秩序，制定伦理，规定人人遵守规则，社会安全有序，天下太平；他调解人间纠纷，主持公平正义，劝喻世人弃恶扬善，诚实守信；他创制文字，传播文明，要求人们遵循祖制，践行尊老爱幼、家和万事兴等传统美德。

将蕴含着“真善美”的壮族典籍《布洛陀史诗》向世界译介传播，彰显“各美其美、美人之美、美美与共”的多元文化和多彩世界，是顺应各民族文化交流与对话的历史潮流和时代趋势。广西作为中国面向东盟的国际大通道、西南中南地区开放发展新的战略支点和“一带一路”有机衔接的重要门户，与东盟国家山水相连，习俗相通，人缘相亲，友谊源远流长。有鉴于此，我们希望以《布洛陀史诗》向东盟国家译介交流为桥梁，深化中国—东盟传统友谊，促进中国—东盟经贸活动和文化交流深入发展。

Kebudayaan Baeuqroxdoh merupakan salah satu ciri pokok kebudayaan suku Zhuang, sedangkan *Epos Baeuqroxdoh* adalah intinya. Epos ini dan mitos-mitos Baeuqroxdoh, kepercayaan rakyat Baeuqroxdoh serta nyanyian-nyanyian Baeuqroxdoh merupakan sistem kebudayaan Baeuqroxdoh. Dengan banyaknya isi dan bentuk, *Epos Baeuqroxdoh* bernilai penting dalam bidang sejarah, budaya dan akademi, dan menjadi semakin populer dalam penelitian tentang suku bangsa Zhuang. Kebudayaan Baeuqroxdoh amat berguna bagi kita untuk mempelajari kebudayaan tradisional suku Zhuang dan struktur multikultur bangsa Tiongkok.

Sebagai inti kebudayaan Baeuqroxdoh, *Epos Baeuqroxdoh* tersiar turun-temurun sejak zaman kuno. Pembawanya terutama adalah kitab Mo, yaitu “sawmo” dalam bahasa Zhuang, maksudnya “kitab yang dipakai oleh Bumo”. Kitab ini disalin dengan huruf Zhuang, dan kepercayaan Baeuqroxdoh suku Zhuang tentang nenek moyang pertamanya dicatat di dalamnya. Hasil penelitian selama setengah abad terakhir ini menunjukkan bahwa kitab Mo Baeuqroxdoh tersebar terutama di

kampung-kampung suku Zhuang di daerah Longlin, Xilin, Tianlin, Napo, Youjiang, Tianyang, Tiandong, Pingguo di kota Baise; Donglan, Bama, Dahua, Duan di kota Hechi provinsi Guangxi, dan Funing, Guangan, Qiubei, Xichou, Malipo di Wenshan provinsi Yunnan. Jumlahnya agak besar sehingga kitab ini sudah menjadi sistem tersendiri. Hampir semua versi yang ditemukan adalah salinan. Salinan yang tertua telah bersejarah 400 tahun lebih.

Epos Baeuqroxdoh adalah puisi kuno yang mengenai berbagai ritus kepercayaan rakyat Baeuqroxdoh dan diciptakan oleh masyarakat. Isi pokoknya boleh disingkat dalam frase-frase yang berikutnya, yaitu “menciptakan langit, bumi dan segala sesuatu, mengadakan tata, dan mengatur masyarakat.” Frase tersebut ini juga mencerminkan intinya kebudayaan Baeuqroxdoh. Ketika puisi dalam bahasa Zhuang kuno ini ditafsirkan satu kalimat demi satu kalimat, diungkapkan juga gambaran-gambaran sejarah yang mengenai bagaimana Baeuqroxdoh menciptakan langit dan bumi, mengeruk sungai dan saluran, dan mengepalai generasi terdahulu suku Zhuang mengatasi segala kesulitan untuk mengubah alam, menciptakan kehidupan yang makin sejahtera. Garis sejarah bagaimana suku Zhuang bertumbuh dari lemah sampai kuat, dari kacau sampai teratur, dari biadab sampai beradab pun terlukiskan. Gambaran-gambaran yang berisikan ada istiadat masyarakat Zhuang serta bagaimana mereka hidup dan bekerja di tanah Tiongkok Selatan ini penuh dengan suasana eksotis dan amat menarik.

Pujian kepada Baeuqroxdoh dalam *Epos Baeuqroxdoh* sangat banyak. Dialah yang menciptakan langit dan bumi, menegaskan pendapatnya bahwa orang harus berjuang tak kenal susah payah dan memperoleh kehidupan sejahtera

melalui kerajinan sendiri; Dialah yang menghormati dan mengikuti tata alam, memprakarsai persatuan alam dan manusia bahwa orang berkembang harmonis dengan alam, tanpa mengambil sumber alam secara berlebihan; Dialah yang mengetahui segalanya, menyelamatkan manusia dari penyakit serta penderitaan, dan menganjurkan bahwa orang-orang seharusnya saling membantu supaya hidupnya membahagiakan; Dialah yang mengatur tata serta etika, dan menetapkan bahwa setiap orang harus menaati ketentuan-ketentuan supaya masyarakat teratur dan dunia ini menjadi damai; Dialah yang mendamaikan persengketaan orang, membela keadilan, dan menasihatkan orang supaya mereka meninggalkan yang busuk, mengusahakan yang baik, dan menjadi jujur; Dialah yang menciptakan huruf, menyebarkan peradaban, mempraktekkan moral-moral tradisional seperti menghormati yang tua, mengasihi anak-anak, dan keluarga menjadi harmonis dulu, lalu segalanya makmur.

Menerjemahkan *Epos Baeugroxdoh* yang berisikan kebenaran, kebaikan dan keindahan ini kepada dunia, sesuai dengan aliran sejarah dan zaman bahwa berbagai kebudayaan etnis berkomunikasi. Katanya “Setiap suku mempunyai kebudayaannya yang istimewa dan indah, seharusnya kita menghargai kebudayaannya masing-masing dan belajar yang baik dan yang indah dari kebudayaan lain”. Sebagai jalur penting internasional yang menghubungkan Tiongkok dengan negara-negara ASEAN, suatu daerah strategis baru untuk membuka dan mengembangkan kawasan bagian barat daya dan selatan sentral Tiongkok, serta pintu utama bagi “Satu Sabuk Satu Jalan”, provinsi Guangxi berdekatan dengan negara-negara ASEAN, masyarakatnya bertetangga dan

mempunyai ada istiadat yang mirip, persahabatannya pun sudah bersejarah lama. Jadi kami mengharapkan terjemahan *Epos Baeuqroxdoh* ini menjadi jembatan penghubung untuk mengeratkan persahabatannya yang sudah ada sejak dulu, dan memperdalamkan komunikasi dalam bidang budaya dan perdagangan antara Tiongkok dan negara-negara ASEAN.

Moegloeg
目 录
Daftar Isi

Fwendauez	001
序 诗	001
Prolog.....	001
Ciet Daih' it Cingj Cawjsaenz	001
第一节 请主神.....	001
Bagian Satu Mengundang Baeuqroxdoh, Pemimpin Para Dewa	001
Ciet Daihngeih Cingj Gyoengqsaenz	002
第二节 请众神.....	002
Bagian Dua Mengundang Para Dewa	002
Cieng Daih' it Cauh Diendeih	012
第一章 造天地	012
Bab Satu Penciptaan Langit dan Bumi	012
Cieng Daihngeih Cauh Vunz	022
第二章 造 人	022
Bab Dua Penciptaan Manusia	022

Cieng Daihsam Cauh Fanhyiengh	032
第三章 造万物	032
Bab Tiga Penciptaan Makhluk	032
 Ciet Daih'it Cauh Feiz	032
第一节 造 火	032
Bagian Satu Penciptaan Api	032
 Ciet Daihngeih Ra Raemx	040
第二节 寻 水	040
Bagian Dua Pencarian Air	040
 Ciet Daihsam Cauh Byaj Fwn Dah Haij	044
第三节 造雷雨江海	044
Bagian Tiga Penciptaan Guntur, Hujan, Sungai dan Laut	044
 Ciet Daihseiq Cauh Ganranz	047
第四节 造干栏	047
Bagian Empat Penciptaan Rumah	047
 Ciet Daihhaj Cauh Ruzcauh	049
第五节 造舟楫	049
Bagian Lima Penciptaan Perahu	049
 Ciet Daihroek Cauh Doxgaiqdoengz	053
第六节 造铜器	053
Bagian Enam Penciptaan Alat Tembaga	053

Ciet Daihcaet Cauh Vaizcae	059
第七节 造耕牛.....	059
Bagian Tujuh Penciptaan Kerbau dan Sapi	059
Cieng Daihseiq Goekgaen Ndaemhaeux	064
第四章 稻作之源	064
Bab Empat Asal Muasal Padi	064
Cieng Daihhaj Cidu Caeuq Yinzvwnz	073
第五章 制度与人文	073
Bab Lima Sistem dan Humanisasi	073
Ciet Daih' it Laeb Vuengz Ceih Biengz	073
第一节 立王治世	073
Bagian Satu Pemilihan Raja dan Pembentukan Pemerintahan ...	073
Ciet Daihngeih Cauh Cih saw Cauh Sawlig	077
第二节 造文字历书	077
Bagian Dua Penciptaan Huruf dan Almanak	077
Ciet Daihsam Ndokgaeq	086
第三节 鸡 卜	086
Bagian Tiga Ramalan Ayam	086
Cieng Daihroek Dingjhoenx Caihaih Swyenz	097
第六章 抗击自然灾害	097
Bab Enam Perjuangan Melawan Bencana Alam	097

Ciet Daih'it Rengxhaih	097
第一节 旱 灾.....	097
Bagian Satu Bencana Kemarau	097
Ciet Daihngaih Raemxrongz Dumh Lajmbwn	099
第二节 洪水淹天下.....	099
Bagian Dua Seluruh Bumi Kebanjiran	099
Ciet Daihsam Nyingz Daengngoenz	110
第三节 射太阳.....	110
Bagian Tiga Memanah Matahari	110
Cieng Daihcaet Doenglingz Singjndiu	119
第七章 童灵的觉醒.....	119
Bab Tujuh Pembangkitan Doenglingz	119
Cieng Daihbet Cojvuengz Caeuq Hanquvengz	134
第八章 祖王与罕王.....	134
Bab Delapan Pangeran Cojvuengz dan Pangeran Hanquvengz	134
Cieng Daihgouj Gej Ienuengi	160
第九章 解 冤	160
Bab Sembilan Pendamaian	160
Ciet Daih'it Gej Ienuengi Bohlwg	160
第一节 解父子冤	160
Bagian Satu Pendamaian antara Ayah dan Anak Lelaki	160